

פחד דוד

פרשת
אמור
ט"ו אייר
תש"פ

1024

אבות פרק ד'

ירושלים תל אביב חיפה באר שבע

הדלקת נרות 6:49 | 7:04 | 6:59 | 7:08

מוצאי שבת 8:05 | 8:07 | 8:08 | 8:05

רבינו תם 8:46 | 8:48 | 8:50 | 8:46

הילולא דצדיקא

- טו - רבי דוד יהודיף
- טז - רבי יצחק חי טייב
- יז - רבי משה יחזקאל דנגור
- יח - רבי שלום בוזגלו
- יט - רבי עזרה עטייה ראש ישיבת 'פורת יוסף'
- כ - רבי יוסף ולטוך
- כא - רבי משה דיין מח"ס 'ליקוטי חמד'

המעוניין לקבל את העלון בדוא"ל
ישלח הודעה: mld@hpinto.org.il

יו"ל ע"י מוסדות "אורות חיים ומשה" ישראל

בנשיאות בנש"ק מורנו ורבנו הגה"צ רבי דוד חנניה פינטו שליט"א

בן הצדיק המלוכ"ן רבי משה אהרן פינטו זצ"ל ונכד הצדיק הקדוש המלוכ"ן רבי חיים פינטו זיע"א

משכיל לדוד

שיחה שבועית לפרשת השבוע מאת מו"ר הגה"צ רבי דוד חנניה פינטו שליט"א

קבלת התורה לפי גודל ההכנה

ועיקר ההכנה צריכה להיעשות בתיקון המידות ובשיפור המעשים שבין אדם לחברו, שירשש ויעקור מתוכו את מידותיו הרעות השוכנות בקרבו כמו הגאווה והכעס, נקימה ונטירה וכדומה, ויקנה לו מידות טובות וישרות כי אם לא כן לא תוכל התורה לשכון בקרבו. וכמו שאמרו חז"ל (במסכת אבות ו, ו) שישנם מ"ח קניינים שהתורה נקנית בהם, וחלק נכבד מאותם קניינים הן המידות הטובות ודרך ארץ בין איש לרעהו והם תנאי ראשון לקבלת התורה, וכשחסרים הקניינים הללו - לא נתפסת התורה ואינה מושרשת בקרבו.

ונהגו תלמידי רבי ישראל מסלנט זצ"ל, בימי ספירת העומר לעבוד על מ"ח קנייני התורה, ובכל יום זכו לקניין אחד עד כי ביום המ"ט לספירת העומר היו חוזרים ומשגנים את כל הקניינים יחדיו לפי שזהו המפתח לקבלת התורה.

ומעתה יובן מדוע אנו מתאבלים על תלמידי רבי עקיבא על אף שהימים הללו נחשבים כחולו של מועד והם ימי שמחה לישראל, כדי שיזכור האדם ויפנים אל קרבו את העובדה שתלמידי רבי עקיבא נפטרו רק מחמת שלא נהגו כבוד זה בזה, ועם כל גדלותם העצומה - לא התאווה הקב"ה לתורתם והם נפטרו במיתה משונה וקשה רח"ל. וממה ילמד האדם שלקראת קבלת התורה בחג השבועות עליו לתקן את מידותיו וליישר את אורחותיו, ויזהר לנהוג באהבה ואחוה ובחיבה יתירה עם זולתו, כי זהו עיקר גדול לקבלת התורה וכמו שדרש רבי עקיבא "ואהבת לרעך כמוך" זה כלל גדול בתורה.

אולם אם לא תיקן האדם את מידותיו הרי בוודאי שלקבלת התורה גם לא יוכל לזכות וכמו שכתב רבי עקיבא בפסוק תורה נחשב הוא כמת. וכמו שאמר רבי עקיבא לפפוס בן יהודה (במסכת ברכות סא, ב) ומה במקום חיותו אנו מתייראים - במקום מיתתו על אחת כמה וכמה. ועוד אמרו (אבות א, ג) ודלא יליף קטלא חייב. כי ללא תורה למה לו חיים שהרי היא חיינו ואורך ימינו.

נמצא שתיקון המידות לאדם הוא כפיקוח נפש בעבורו, כי מבלי תיקון המידות לא יזכה לתורה ומי שאין בידו תורה אין לו חיים ונחשב כמת, וכשם שפיקוח נפש דוחה שבת כך פיקוח נפש דוחה מועד. לכן על אף שימים הללו בין חג הפסח לחג השבועות הם בבחינת חול המועד וצריכים להיות ימי שמחה, עם כל זאת משום שיש בחינת פיקוח נפש רוחני עקב פטירתם של תלמידי רבי עקיבא בימים אלו משום שלא נהגו כבוד זה בזה, ולכן כדי שנוזכר לקבל את התורה מתוך קנייני מידות טובות - אנו מתאבלים על תלמידי רבי עקיבא כדי שיזכור האדם על מה ולמה נפטרו אותם קדושים וטהורים, אך ורק מחמת אי הזהירות בכבוד הזולת, ומהם יקח מוסר לנפשו לתקן מידותיו ולסלק את המידות הרעות מקרבו, ויקבל על עצמו מכאן ולהבא להתנהג בדרך ארץ ובכבוד כלפי הזולת ואז יזכה לקבלת התורה.

"והקרבתם אשה לה' עצרת היא" (ויקרא כג, לו)

כתב הרמב"ן ז"ל וזה לשונו; "עצרת היא" עצרתי אתכם לפני. כמלך שזימן את בניו לסעודה לכך וכך ימים, כיוון שהגיע זמנו לפטר אמר בבקשה מכם עכבו עימי עוד יום אחד שקשה עלי פרידתכן. לשון רש"י ועל דרך האמת "כי ששת ימים עשה ה' את השמים ואת הארץ" (שמות כ, יא) וביום השביעי הוא שבת ואין לו בן זוג וכנסת ישראל היא בת זוגו והנה היא שמינית - עצרת היא כי שם נעצר הכל וציווה בחג המצות שבעה ימים בקדושה שלפניהם ולאחריהם כי כולם קדושים ובתוכם ה', ומנה ממנו תשעה וארבעים יום שבעה שבועות כימי עולם וקידש יום השמיני כשמיני של חג והימים הספורים ביתיים כחולו של מועד בין הראשון והשמיני בחג והוא יום מתן תורה שהראם בו את איש הגדולה ודבריו שמעו מתוך האש ולכן יקראו רבותינו ז"ל בכל מקום חג השבועות "עצרת" כי היא כיום השמיני של חג כשקראו הכתוב כן, עד כאן לשונו הטהור.

תקציר דברי קודשו הוא שמפסח ועד עצרת נחשב כיום טוב ארוך - חג המצות הוא היום טוב הראשון של החג, וחג השבועות הינו כיום טוב האחרון. ומ"ט ימים שבינתיים כחולו של מועד שקדושה עלינוה שורה בהם והם ימי שמחה לישראל.

והקשו לי אברכי הכולל שיחי - אם ימי הספירה ימי שמחה הם וכחולו של מועד, מדוע נוהגים בימים הללו מנהגי אבלות ואף אם נפטרו בהם תלמידי רבי עקיבא, אך אמרו חז"ל (במסכת כתובות ד, א) אין אבלות נוהגת במועד?

וחשבתי לבאר בסיעתא דשמיא, כי הנה ידוע שחכמת התורה הקדושה אינה כשאר חכמות חיצוניות שלהן לא דרושה הכנה או הכשרה כלשהי קודם הלימוד. כי בלימוד התורה הקדושה אם יחפוץ האדם שיעשה הוא קניין בנפשו והתורה תשנה את מהותו ותעשה בו רושם לטובה לקדשו ולטהרו, ויהא בה כח לרוממו במעלות רוחניות - עליו להכשיר את עצמו לכך ולטהר את רעיוניו ולסלק מעליו את המפריעים לו בעבודת ה' יתברך, כדי שיהא גופו כלי קיבול ראוי לתורה שתשכון בתוכו ומחובתו להיות מוכן למסור את נפשו ולוותר על כל שאר ענייני העולם הזה בכדי ללמוד את התורה ולקיים את המצוות. לכן ניתנה התורה במדבר מקום שנבדלים הימנו מכל העסקים, ללמד את האדם שאם רצונו לזכות לקניין התורה צריך להתנתק מכל ענייני העולם הזה.

ולפי גודל ההכנה כך גודל הזכייה בקבלת התורה. לדוגמא אם מוזגים לאדם מים לתוך כוס שבידו, במידה והוא יחזיק את הכוס בצידה ההפוך הרי ימלאו לו מספר טיפות בודדות של מים בשקע שמצוי בתחתית הכוס, ואם יטה מעט את הכוס - יתמלא מעט משקה בפנים. אך אם יחזיק האדם את הכוס באופן ישר כאשר פתחו של הכוס מכוון כלפי מעלה, אז תתמלא הכוס. וכך בדיוק הוא חג השבועות, כי כפי גודל ההכנה של האדם לקראת מתן תורה כך היא הקבלה.

במסילה נעלה

שביבי אמונה ובטחון מפקנסו של מו"ר הגה"צ רבי דוד חנניה פינטו שליט"א

דברי חכמים

פרפראות לפרשה

משולחנם של חכמי התורה

היכי דמי חילול השם?

"ולא יחללו שם א-להיהם" (ויקרא כא, ו)

הזהירות מאיסור חילול השם, באה לידי ביטוי באורחותיו המפליאים של הגאון רבי חיים פנחס שיינברג זצ"ל ראש ישיבת 'תורה אור' בירושלים, כפי המסופר בספר הזכרון 'מגדלתו ומרוממתו'.

ראש הישיבה הקפיד תמיד שלא יצא ממעשהו ומהנהגתו ולו שמץ של חילול השם. עד כמה היה ירא מלהיכשל בחטא זה, ראו כאשר הזכיר בשיחות את דברי הגמ' (יומא פו): "היכי דמי חילול השם... רבי יוחנן אמר כגון אנה דמסיגא ארבע אמות בלא הרהור תורה ובלא תפילין", וכשהזכיר זאת פרץ בבכי. ראו עד כמה חשש מחטא זה, ואפילו בדברים שאמור היה לחשוב שבוזה הוא מיוחד מבני דורו, ואולי דווקא בדברים אלו, כי חילול השם הוא כגון "אנא".

ואכן היה זהיר בכל אורחותיו ופעולותיו, שיצא מהן כבוד שמים וחלילה לא להיפך. מלבד עצם ההנהגה, ראו זאת אפילו בדברים שנראים קטנים. למשל, כאשר דיבר בציבור או כתב מכתב, היה מברר איך אומרים בדיוק בלשון הקודש מילה זו ואיך כותבים אותה, באומרו שאם לא אומרים אותה כראוי יש בכך משום חילול השם, שבני תורה מדברים או כותבים בצורה עילגת, והיה מעיר לתלמידים שהיו מדברים או כותבים בשפה עילגת או בכתב לא קריא, שכן יש בכך משום חסרון בהדרה של תורה.

בגדיו היו תמיד נקיים ומכובדים. ראו איך הוא מביט לפני שיוצא מביתו ומהישיבה, האם בגדיו נקיים ומסודרים, האם נעליו מצוחצחות ולא מלוכלכות.

ניתן היה לחשוב שהיה בעל אופי כזה של סדר וניקיון, אך תמיד כשהיה בודק שבגדיו מסודרים ואין בהם שמץ של לכלוך, היה מזכיר שלא יהיה חילול השם. בפרט כאשר הלך להופיע בפני ציבור שאינם בני תורה נזהר בזה יותר, למשל כשהיה מאושפז בבית החולים, היה שואל מפעם לפעם האם בגדיו נקיים ומכובדים וכד', שלא יהיה חלילה חילול השם.

כשם שתבע זאת מעצמו, הרבה לתבוע זאת מבני הישיבה להיזהר מחילול השם. הוא השריש בבני הישיבה את הזהירות מחילול השם שאינו רק כלפי אנשי הרחוב, אלא גם בתוך בית המדרש. למשל כאשר היה מדבר על מעלת התפילה בישיבה, היה מדגיש שתפילה מחוץ לישיבה היא בגדר חילול השם, שבחור בישיבה מתרשל בעבודתו, והולך להתפלל מחוץ לכותלי ביהמ"ד, הוא גורם חילול השם שחבריו יראוהו בכך ויתקררו בעבודתם. היה מקפיד שהופעתו של בן הישיבה תהיה בסדר ונקיית, וכשראה בחור שחולצתו אינה מסודרת היטב, העיר לו לסדרה. הוא השריש שחדרי הפנימיה צריכים להיות תמיד נקיים ומסודרים, שלא יהיה חילול השם ליושביהם שכך נראה חדר של בן ישיבה.

היה מקפיד שבית המדרש יהיה נקי ומסודר, כך גם הכניסה לבניין הישיבה וכל הבניין. פעמים רבות כשהיה חולף בחדר מדרגות וראה לכלוכים, התכופף כל כולו והרימם. היה זה פלא פלאות. כולם ראו וידעו עד כמה הוא שקוע בלימוד, ובכל זאת שת לבו לדברים אלו, שלא יצא משיבתו חילול השם. הוא הקפיד שבית המדרש והיטיו היו שלימים ונקיים. כשהיה עובר ליד סטנדר, היה נותן לבו שלא יהיה שבור ומתנדנד. כשראה שיש איזה פגם, הקרש שבור או שיוצא ממנו בורג, חלון שבור בביהמ"ד או איזה קילוף בקיר, היה מבקש לסדר זאת, והיה זוכר לעקוב ולבדוק שבית המדרש בתכלית השלימות.

הבטחת הצדיק לאריכות ימים

לעיתים, צדיק שבדור נותן ליהודי ברכה שיזכה לאריכות ימים ושנים. אותו יהודי שבוטח בברכת הצדיק שתתקיים עלול לחשוב חלילה שיש לו עוד זמן רב לחיות ולכן הוא אינו צריך לעשות תשובה בכל יום מימיו, שהרי יש בידו הבטחה מהצדיק שהוא יחיה חיים ארוכים.

אך מחשבה זו - טעות ביסודה. הקב"ה יכול לקחת אותו מהעולם בכל עת שירצה, ואין בברכת הצדיק הבטחה מפורשת מריבון העולמים שישאיר אותו בעולם הזה עד גיל זקנה ושיבה.

הכרתי יהודי במרוקו שלפני שנים רבות קיבל מהצדיק הבבא סאלי זיע"א ברכה גדולה שיזכה לאריכות ימים ושנים. אותו יהודי באמת האריך ימים, ובמהלכם ביקש מהצדיק ברכה נוספת שיחיה לאורך שנים, והצדיק זיע"א שוב ברך אותו שיזכה לאריכות ימים.

יהודי זה ידע שברכת הצדיק מגנה עליו כל עוד הצדיק מעתיר עליו בתפילתו. ומרגע שתפילות הצדיק תיפסקנה - גם ברכתו כבר לא תעמוד לו

יותר להאריך חיים בעולם הזה. ואכן, ביום שהבבא סאלי זיע"א נפטר, ישב היהודי לכתוב את צוואתו והתכוון לכך שזהו יומו האחרון בעולם. הוא קרא אליו את בניו, נפרד מהם בדמעות ותוך כדי קריאת שמע הסתלק מן העולם.

יהודי זה - ברכת הצדיק התקיימה בו, ובזכות תפילות הצדיק הוא זכה להאריך ימים ושנים.

לעומת זאת, ישנן פעמים בהן הצדיק גוזר אך הקב"ה בשל חשבונות שמים שאיננו מבינים - פועל אחרת ואינו מקיים את הגזירה. במקרים אלו למרות ברכתו והבטחתו של הצדיק האדם נפטר טרם זמנו.

מובא בגמרא במסכת שבת (קנ"ג, א): "רבי אליעזר אומר שוב יום אחד לפני מיתתך, שאלו תלמידיו את רבי אליעזר וכי אדם יודע איזהו יום ימות, אמר להן וכל שכן ישוב היום שמא ימות למחר ונמצא כל ימיו בתשובה".

אם כן יש לחוש בכל יום שמא זהו יומנו האחרון בעולם ולשוב בתשובה על מעשינו בכל עת.

במרה מפטירין

הפטרת השבוע:

"זהכניהם הלויים בני צדוק" (יחזקאל מד)

הקשר לפרשה: בהפטרה מוזכרים דיני קדושת הכהנים על פי הוראותיו של יחזקאל הנביא, שהוא מענין הפרשה שבה מוזכרים הנהגות הקדושה של זרע אהרן הכהן.

נצור לשונך

תולה ארץ על בלימה

יהא רגיל להוכיח

יהיה אדם רגיל תמיד בביתו להוכיח בעניינים אלו (של שמירת הלשון מדיבורי לשון הרע ורכילות) בלשון רכה, ולהציע לפניהם את גודל העונש שיהיה עבור זה לעתיד לבוא וגודל השכר, למי שזוהר מזה. ואמרו במסכת שבת (דף נ"ד, ב) כי מי שיש לו למחות באנשי ביתו, נתפס לעתיד לבוא על אנשי ביתו.

מן האוצר

ממשנתו של מו"ר הגה"צ
רבי דוד חנניה פינטו שליט"א

לעיתים שערי התשובה ננעלים בפני האדם

בתקופה זו חלה ההילולא של התנא האלקי רבי מאיר בעל הנס זיע"א.

ידוע שמורו ורבו היה אלישע בן אבויה אשר יצא לתרבות רעה ובעט בתורה ובמצוות ואף רצח במו ידיו תינוקות של בית רבן. וחז"ל מספרים (חגיגה טו, א) שאלישע היה רוכב על הסוס בשבת, והיה רבי מאיר מהלך אחריו ללמוד תורה מפיו. אמר לו - מאיר, חזור לאחוריך שכבר שיערתי בעקבי הסוס עד כאן תחום שבת. אמר לו רבי מאיר - אף אתה חזור בך. אמר לו - ולא כבר אמרתי לך כבר שמעתי מאחורי הפרגוד שובו בנים שובבים חוץ מאחר, עד כאן.

והדברים מפליאים לכאורה, אם כל כך הרשיע אלישע וזנח את התורה וזלזל במצוות, מדוע דאג לרבי מאיר שלא יעבור את תחום שבת והרי מה משנה לגביו אם גם רבי מאיר תלמידו יחטא ויחלל שבת כמותו?

ועוד יש להבין כיצד רשע כמותו שהרג בעצמו תינוקות של בית רבן, זכה לשמוע בת קול מאחורי הפרגוד?

והתשובה היא מפני שתורתו של רבי מאיר שלמד עימו בדרך באותם הרגעים היא שרוממה את אחר למשך שעה קלה וטיהרה את נפשו לפרק זמן קצר. אלישע אחר הושפע לטובה מתורתו של רבי מאיר, וכמו שאמרו חז"ל (עירובין יג, ב) לא רבי מאיר שמו, אלא רבי נהוראי שמו. ולמה נקרא שמו רבי מאיר, שהיה מאיר עיני חכמים בהלכה. ואמר רבי האי דמחדדנא מחברי משום דחזיתיה לרבי מאיר מאחוריה ואילו חזיתיה מקמיה הוה מחדדנא טפיי.

הרי לנו שתורתו של רבי מאיר היה בה כדי להאיר עיני אחרים ולטהר את לבבם, וכיון שלמד תורה עם אלישע אחר היה בתורה זו די כדי להשפיע עליו לטובה ולהכניס בליבו הרהורי תשובה למספר רגעים, ולרוממו משפלותו הנוראה. לכן נתעורר ליבו להציל את רבי מאיר מחילול שבת ואמר לו שיחזור לאחוריו שמא יעבור תחום שבת. ומן הטעם הזה זכה גם לגילוי הבת קול משמים שאמרה לו "שובו בנים שובבים". ומטרתה של בת הקול הזו הייתה לפתוח לו פתח שישוב בתשובה והיה עליו להבין זאת, אך מחמת הקליפה הטמאה ששרתה עליו הכיר הוא בטעותו שכבר אין לו תקנה ושערי התשובה סגורים בפניו.

הרי לנו שכל הלומד תורה לשמה בדחילו ורחימו עם הכנה ראויה ונכונה, זוכה שאור תורתו ישפיע אף על הסובבים אותו לטובה וכי יש בכוחו להבעיר את הניצוץ הרוחני גם בליבם של התועים והרחוקים מדרך ה'.

פניני הפרשה

מנוחת השבת לעסק התורה

"וביום השביעי שבת שבתון" (ויקרא כג, ג)

פרפרת נאה הביא בספר 'בני שושן' על פי מה שאמרו רבותינו ז"ל, שלא נבראו שבתות לישראל אלא כדי שיעסקו בהם בתורה. ובזה יש לרמוז כי התיבות **"וביום השביעי שבת שבתון"** - ר"ת גימטריא **"תורה"**. דהיינו שביום השבת צריך לעסוק בתורה הקדושה.

מנוחת השבת מצד מצות הבורא

שבת הוא לה' בכל מושבותיכם (ויקרא כג, ג)

יש להבין מה הכוונה **"בכל מושבותיכם"**, וכי תעלה על דעתך שאין צריך לשמור שבת בכל מקום?

וביאר ה'כתב סופר' שהרי ידוע שבכל העמים בחרו להם יום אחד למנוחה, ואפילו במצרים, מצינו במדרש שמשה רבינו פעל אצל פרעה שישבתו יום אחד בכדי שיהא להם כח לעבוד כל ימי השבוע.

והנה אין נדע באם כוונת האדם בשמירת השבת היא בכדי לנוח יום אחד או שכוונתו לקיים מצוות ה'?

והתשובה היא באם נראה שהאדם מתגורר בין האומות ששם קבעו למנוחה יום אחר בשבוע, ואעפ"כ מוסיף לשבות גם ביום השבת - נמצא אפוא שכוונתו במנוחתו לקיים מצוות בוראו שהרי לצורך מנוחת הגוף כבר שובת ביום אחר. וזה כוונת הכתוב **"שבת היא לה"**, היינו שיש לקיים את השבת כי היא מצוות השם, והיכן זה ניכר. באם תשמרו שבת **"בכל מושבותיכם"** גם בין האומות.

שלום בין הגוף לנשמה

"וענתם את נפשותיכם בתשעה לחדש בערב" (ויקרא כג, לב)

הגמרא (ברכות ח, ב) שואלת וכי בתשעה מתענים והלא בעשירי מתענים? אלא לומר לך כל האוכל ושותה בתשיעי מעלה עליו הכתוב כאילו מתענה תשיעי ועשירי.

בספר 'תרחם ציון' לרבי רפאל בן ציון הכהן זצ"ל, מעלה את התמיהה היאך יתכן שאדם יאכל בתשיעי ויחשב לו כאילו שהתענה?

וביאר ע"פ מה שכתבו המפרשים שבשבת אומרים 'שבת שלום' משום שבשבת יש שלום בין הגוף לנשמה, כלומר שבימות החול הנשמה מתנגדת לתאוות הגוף כאכילה ושתיה, אך בשבת כל אכילה ושתיה יש בהם תענוג גם לנשמה כי מצוה הם, ולכן בשבת אומרים 'שבת שלום', כיון שיש שלום בין הגוף לנשמה.

ועל דרך זה אפשר להסביר את הכתוב **"וענתם את נפשותיכם"** בלשון רבים, לפי שצריך לענות את הנפש הגשמית וגם את הנפש הרוחנית, את הנפש הגשמית יש לענות על ידי תענית, ואת הנפש הרוחנית יש לענות על ידי אכילה ושתיה. והאיך יתכן לקיים את שניהם? לזה אמרו חז"ל כל האוכל ושותה בתשיעי שזה עינוי הנפש הרוחני ומתענה בעשירי שזה עינוי הנפש הגשמי, מעלה עליו הכתוב כאילו מתענה תשיעי ועשירי.

ותשעה ימים נעשים ראויים לחלוטין לקבלת התורה. זהו, אפוא, הרמז הפשוט במצוות ספירת העומר: אנחנו סופרים ארבעים ותשעה ימי בנין לקראת מתן תורה.

עד כאן ביארנו את הטעם והרמז למצוות הספירה, דהיינו שהימים הם ימי בנין לקראת קבלת התורה. אולם עדיין נותר לבאר את מה צריך לספור. האם לספור ימים של בנין של מידות טובות? שמא של התמדה? או תפילה - שמשך ארבעים ותשעה יום נתעלה במעלות התפילה? (ובשם הסבא מקלם זצ"ל מובא שהימים שסופרים הם כנגד המ"ח דברים שהתורה נקנית בהם. בימים אלו צריך לבנות את קנייני התורה).

ונראה לומר בזה בהקדם דברי המשנה במסכת עוקצין "עתיד הקב"ה להנחיל לכל צדיק ש"י עולמות, שנאמר 'להנחיל אוהבי יש ואוצרותיהם אמלא'". "יש" בגימטריא ש"י, ואם כן הקב"ה ינחיל לאוהביו ש"י עולמות. ויש לדקדק, הרי בפסוק כתוב "להנחיל אוהבי יש", אבל לא כתוב את מה הקב"ה ינחיל, ומנין ידעו חז"ל לקבוע שהכוונה היא לעולמות? אולי הכוונה היא לש"י אוצרות של כסף, או של זהב, או של נהרות אפרסמון?

ונראה, שבכל מקום הרגילות היא לדבר כפי המטבע שהוא עובר לסוחר באותו המקום. למשל: כשאדם נכנס לחנות באמריקה ואומרים לו שחפץ מסוים עולה כך וכך, הרי שברור ומובן מאליו שהסכום הנקוב הוא בדולרים. בישראל, כל אחד מבין שהסכום שנוקבים בו הוא בשקלים, באנגליה בלירות שטרלינג ובצרפת בפרנקים. בכל מקום מדברים לפי המטבע העובר לסוחר באותו מקום. ומעתה, מהו המטבע "העובר לסוחר" של התורה? השפה של התורה היא: עולמות! כי מהי בעצם תורה? תורה וקודשא בריך הוא חד הוא, ולקב"ה כביכול אין שפה אחרת. אנו מכירים את הקב"ה דרך העולמות, ועולמות כוללים הכל, ומעתה כאשר התורה אומרת שלוש מאות ועשר פשוט הדבר שהכוונה לעולמות, כי שפה של התורה היא בעולמות.

ממילא, כאשר נשאלת השאלה, איזה מנין מונים ואיזה ספירה סופרים בספירת העומר? התשובה היא, מונים ימים. אבל איזה ימים? ימים של הקב"ה. והיות וה' אלקים אמת והוא לבדו אמת ואין חוץ ממנו יתברך, אם כן בהכרח שהימים האלו שמונים הם ימים של יחוד ה'. לא צריכים להסביר את זה, כמו שלא צריכים להסביר לנכנס לחנות באמריקה שהסכום הנקוב הוא בדולרים. כך פשוט שימים אלו צריכים להיות מיוחדים לשם ה'.

אהרן קוטלר זצ"ל במאמרו המפורסם שהתורה מספרת לנו שיעקב היה צריך לחכות שבע שנים כדי לשאת את רחל, 'ויהיו בעיניו כימים אחדים באהבתו אותה'. ולכאורה קשה, הרי אנחנו יודעים שהטבע בדיוק הפוך, ככל שאדם יותר מחכה ורוצה בדבר, כך הימים שחולפים עד להשגתו נראים יותר ארוכים, יום לשנה יחשב. אלא בהכרח שמבואר כאן שיעקב אבינו קידש וטיהר את עצמו והכין עצמו לקראת הבנין של עם ישראל.

וביאור דבריו כך הוא: משל לאדם שנוזקק נואשות למיליון דולר. אם יאמרו לו שבעוד מאה יום הוא יקבל מיליון דולר הרי יהיה מאושר, אולם כל יום של המתנה יראה לו כנצח, שכן הימים נראים לו כמפרידים ומרחיקים אותו מהממון הנכסף. לא כן אם נזקק אדם למיליון דולר, ויציעו לו עבודה, שמדי יום ישתכר באותה עבודה עשרת אלפים דולר, כך שבסוף תקופה של מאה ימים יהיה בידו סכום של מיליון דולר - אצל אדם זה הימים יחלפו במהירות.

ומה ההבדל? כי כשאדם צריך מיליון דולר ואומרים לו להמתין מאה יום, מאה ימים אלו הם ימי המתנה בעלמא, ימים ריקים בלי תוכן, ואם כן הימים האלו רק חוצצים בינו לבין הכסף. אבל אם מאה הימים האלו אינם ימי המתנה אלא אופן איך להרוויח ולהשיג את הכסף, אז הימים אינם ריקים וחוצצים, אלא להיפך, כל יום הוא יום של בנין והתקדמות לקראת המטרה הנכספת, ובאופן כזה מאה הימים עוברים מהר מאוד וכל יום של מאה הימים הוא יום של אושר, כי אם ידלג יום אחד הוא לא ישיג את מטרתו - את מלא הסכום.

כך היה עם יעקב אבינו. במשך שבע שנות ההמתנה יעקב אבינו בנה את עצמו, ולכן כל יום שעבר היה בשבילו יום של אושר, כי היום הזה עבר עליו בהכנה לקראת בנין בית ישראל, ממילא "ויהיו בעיניו כימים אחדים באהבתו אותה". כי "אהבה" זו עניינה, רצונו הקדוש והטהור של יעקב אבינו לאותו יחוד קודשא בריך הוא ושכינתיה שיבוא מתוך נישואיו עם רחל, וכל יום שעבר היה תוספת נדבך בבנין זה. לכן שבע שנות עבודתו היו בעיניו כימים אחדים.

זהו גם ענין ספירת העומר. אילו היו ממתנינים לקבלת התורה והיו סתם חמשים יום באמצע, ודאי שהיו מונים את הימים שנותרו, כי היו מחכים שכבר יחלפו ויעברו ימים אלו המעכבים את קבלת התורה. אבל באמת, ימים אלו הם הרי ימי הכנה ובנין לקראת קבלת התורה. אחרי יום אחד של בנין נעשים ראויים יותר לקבלת התורה, ואחרי יומיים ראויים יותר, אחרי שלשה עוד יותר, וכך הלאה והלאה, עד שבמלאות

בכל מצוות התורה, מלבד עצם החיוב של קיום המצוה, ישנן טעמי המצוות, הבנות פנימיות וסודות נשגבים, עומק בתוך עומק, פנים בתוך פנים. אולם, בטעם של כל מצוה ישנו גם חלק של פשט. מצוות ספירת העומר היא לכאורה חידה סתומה. התורה מצוה עלינו לספור שבעה שבועות, ובכל שבוע שבעה ימים. אולם, מה סופרים ואין סופרים? וכאשר סופרים ימים, האם ימים אלו הם ימים טובים או ימים רעים? כי יום, מעצם מהותו, הוא כלי שאפשר להכניס בו את הכל. כמו כן, מהו הענין בשבעה שבועות שבע פעמים? ומהי משמעות הסכום הכולל של הימים והשבועות?

הרב שמשון פינקוס זצ"ל, מבאר את הסוגיא בצחות לשונו, על פי המתבאר בספר החינוך (מצוה שו) שכתב: "משרשי המצוה על צד הפשט, לפי שכל עיקרן של ישראל אינו אלא התורה, ומפני התורה נבראו שמים וארץ וישראל. והיא העיקר והסיבה שנגאלו ויצאו ממצרים כדי שיקבלו התורה בסיני ויקיימוה. שבשביל זה הם נגאלים והיא תכלית הטובה שלהם. וענין גדול הוא להם, יותר מן החירות מעבדות. ומפני כן, כי היא כל עיקרן של ישראל ובעבורה נגאלו ועלו לכל הגדולה שעלו אליה, נצטוו למנות ממחרת יום טוב של פסח עד יום נתינת התורה, להראות בנפשנו החפץ הגדול אל היום הנכבד הנכסף ללבנו, 'כעבד ישאף צל' וימנה תמיד מתי יבוא העת הנכסף אליו שיצא לחירות, כי המנין מראה לאדם כי כל ישעו וכל חפצו להגיע אל הזמן ההוא. וזהו שאנו מונים לעומר, כלומר כך וכך ימים עברו מן המנין, ואין אנו מונים כך וכך ימים יש לנו לזמן, כי כל זה מראה בנו הרצון החזק להגיע אל הזמן".

והקושיא מפורסמת, הרי כשסופרים לקראת דבר שמצפים לו סופרים את הימים שנותרו ולא את הימים שכבר חלפו עברו. ולמשל, ילד לפני בר מצוה יספור וימנה: כך וכך ימים נותרו לי עד לבר מצוה. כך גם לפי דברי החינוך, לכאורה היו צריכים להתחיל במנין ארבעים ותשע יום כנגד ארבעים ותשעת הימים שנותרו עד קבלת התורה, ואחר כך ארבעים ושמונה, וכך הלאה!

כדי ליישב קושיא זו נקדים דברים שכתב מרן רבי

בית המדרש פניני דוד ירושלים

הודעה משמחת!!!

כ"כ מו"ר רבי דוד חנניה פינטו שליט"א יחדש את קבלת הקהל בפניני דוד ברח' בית וגן

כ"כ נפתח בקרוב שיעור שבועי לנשים

הוספנו שיעורים בכל שעות היום בעברית ובצרפתית ובדף היומי